

SVOBODNA SLOVENIJA

VICTOR MARTINEZ 50
Buenos Aires
Registro Nacional de la Propiedad
Intellectual N° 260254

"ESLOVENIA LIBRE" GLASILO SLOVENCEV V JUŽNI AMERIKI

CORREO
ARGENTINO
(Precedencia)

FRANQUEO A PAGAR
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824

Año (Leto) VI.

Buenos Aires, 15. aprila (abril) 1948

N° (Štev.) 8.

Pomembno srečanje

Na velikonočni ponedeljek — 29. marca — je pripeljala ladja "Santa Cruz" nekaj stotin Slovencev — imigrantov iz Evrope, beguncev pred komunističnim nasiljem v domovini, da si v Argentini ustanove novo bodočnost v miru, osebni svobodi in delu. Z veseljem so stopali na tla jutranjega "dobrega zraka".

Ko je ta ladja še stala v luki, pa je 1. aprila prispela titovska ladja "Partizanka", da odpelje nekaj sto Jugoslovancev, od toga 120 Slovencev nazaj v Titovo Jugoslavijo, da po dolgi ločitvi zažive od prislužka svojega dela tujcu med domačimi v udobnem počitku. Z veseljem so vstopali na brod v siju večerne "rdeče zvezde".

Pomembno srečanje v buenosaireskem pristanišču.

Prvi beže iz kraja, ki je drugim "podbora raja": dva svetova sta se srečala in si tu pogledala iz oči v oči.

Kaj vidim v njih dnu?

V očeh prvih, ki so prihajali z ladjo, nosečo tako pomembno ime "Sveti križ", je ležalo veliko razočaranje nad domovino, žalost nad tisočimi mrtvimi, ki so ostali tam; trpljenje sedem mukepolnih let: starih let dveh okupacij in državljanske vojne, ter treh let begunskega tavanja; razočaranje nad živimi v domovini, zaradi česar so jo zapustili zavestno, premišljeno, s samoodločbo volje, da nočejo živeti še pod tretjo okupacijo najhujšega nasilstva in najodvratnejšega azijskega zavojevalca. Oči se jim svetle od radosti, da stopajo na tla osebne svobode prav na praznik Vstajenja, ki jih bo odrešil heracije za milost svetá ter jih postavil zopet kot ljudi med ljudi.

V očeh drugih pa je ležalo hrepenenje po domovini. Videl si ljudi, ki so vsa ta kruta leta svetovne morije preživeli v udobnosti in delu zase in za svoje družine v upanju, da bo razpal fašizem, ki jih je pogнал v svet, in se bo znova odprla pot domov, kjer bodo s prislužki svojih rok zopet zaživeli v naročju svojih družin in doma mirno udobnost kot Amerikanci-rentirji, pa tudi kot navdušen narodnjaki v dobi vstajajočega velikega, vseslovanstva in vsebratstva čez celine vsega sveta. Hej, zlata doba, ko se bo trpki kruh tujine spremenil v belo pogačo doma; ko bodo žulji, dobljeni za tujca, rodili blagostanje v počitku domače peči v "svobodni" domovini, delu "velike slovanске bodočnosti"... Oči se jim svetle od pričakovanja nečesa velikega, močnega, kar so jim kot mavrični sen slikale hlastajoče besede časopisov in govornikov, vabecih domov domov, v raj pod rdečo zvezdo.

Pri prvih — razočaranje in beda, pri drugih — pričakovanje in bogastvo, pri obeh na sreča: sreča, da stopajo z ladje iz Evrope na ameriška tla, in sreča, da vstopajo na ladjo v Evropo z ameriških tal... Ladji, zasidrani v luki, pa gledata to srečanje, ki je slovo: ena s svetlim imenom na boku "Sveti križ", druga na dimniku z "rdečo peterokrako zvezdo".

Mnenja smo, da je vse čisto prav in v redu.

Kdor ne verjame razočarancem nad

domovino, naj gre sam tja in naj položi svoj prst v njeno rano. Prav na dan odhoda "Partizanke" — (Bela nedelja) — je govoril evangelij: "Blagor njim, ki niso videli, pa so verovali!" Toda ljudje so Tomaži in prav je in v redu, da gredo tja, kamor gredo. Mi jim želimo samo: Srečno pot! Prav malo pa imamo vere, da bi se mogli vrniti kaj kmalu nazaj in nam podati pričevanje o svojem videnju in izkustvu.

Drugim pa želimo prav tako: Srečen prihod! Naj se jim muka sedmih let spremeni v udobnost tistih, ki odhajajo!

Križajo se ladje in zamenjavajo se usode.

Kje bo prihodnje srečanje? In kakšno bo? Mnogo vere imamo, da bodo potnikom "rdeče zvezde" blestele oči od solza razočaranja, potnikom "svetega križa" pa od veselega pričakovanja nečesa velikega, mogočnega, kar pride po vsakem razpetju na križ — od vere da vstajajo tudi grobovi in se trgajo še tako železne zavese na dvoje.

Gledam obe ladji v naši luki: kot je prva bela dlan, oklepajoča se križa, druga pa krvava, v nebo dvignjena pest... Na krovih obeh je slovenski človek —

Konferenca v Bogoti prekinjena

Deveta vseameriška konferenca, je začela zasedati v Bogoti, prestolnici Kolumbije, koncem marca in je v prvih desetih dneh zasedanja že načela troje glavnih vprašanj in sicer: 1. organizacija gospodarskega sodelovanja obeh ameriških kontinentov; 2. vprašanje evropskih posestev v Srednji in Južni Ameriki in 3. skupno obrambo stališče proti rovarjenju Moskve v tem delu sveta. V prisanju organizacije borbe proti komunizmu pa je med drugim Kolumbija bila tega naziranja, da je treba voditi borbo proti komunizmu samo na polju ideologije in da ni treba preganjati posameznih komunističnih partij, dokler te ne preidejo k nasilnim sredstvom za uvedbo svoje oblasti v posameznih državah. Vsaka država pa naj sama zase odloča o obračunu s komunizmom in zato skupne obrambne fronte ni potreba, kakor je na pr. to predlagala delegacije čilske republike.

Toda deveti dan zasedanja konferenca je vso Bogoto zajel val divjega ropanja in klanja; v ne-

kaj urah se je pokazalo, kaj morejo komunisti napraviti s prestolnico države, ki že petdeset let ni imela nobenih revolucionarnih preobratov. V petek 9. aprila je bil izvršen atentat na voditelja liberalne stranke Gaitana in nekaj minut nato se je začelo ropanje in požiganje po mestu. V prvem hipu se je celo zdelo, da gre za obračun med liberalno in konservativno stranko; toda kmalu se je izkazalo, da so tokrat staro nasprotje med dvema glavnima strankama izrabile tretje sile in sicer — komunisti. V nekaj urah je bila nato sestavljena skupna liberalno-konservativna vlada, ki je med prvimi ukrepi proglasila objavo, da je Kolumbija prekinila diplomatske stike s sovjeti v Moskvi.

Komunistično zaroto pri tej revoluciji dokazujejo naslednji dogodki: 1. ko se je začela konferenca v Bogoti, so komunisti preplavili mesto z letaki napadajoč Marshalla in ameriški "imperializem"; 2. na predvečer umora liberalnega voditelja Gaitana je vodstvo kom. partije imelo sejo in izdalo posebne ukrepe za določene dogodke; 3. takoj po atentatu so ljudje morilca tako izdelali, da ni mogoče spoznati njegove identite; 4. komaj je bil umor izvršen, so že bili na svojih mestih komunistični voditelji, ki so dirigirali množico in jo usmerjali, kaj in kako naj ropajo in požigajo; 5. komunistična delavska zveza je takoj razglasila splošno stavko in ponudila podporo liberalcem za mascevanje; 6. v sosednih mestih so komunisti sprožili nemire nekaj ur po prej, predno je bil Gaitan v Bogoti ubit; 7. med voditelji, ki so vodili množico pri nemirih, so bili tudi ruski in drugi inozemski komunistični agentje.

V Bogoti so komunisti priredili to revolucijo kot generalno vajo za slične akcije; za vsak del sveta imajo komunisti tak načrt, kakor to odgovarja krajevnim okoliščinam. Stalin zato ovira mir v Evropi, da bi preprečil gospodarski dvig in napredek, ki bi prehitel načrte sovjetske oboroževalne industrije; po komunističnih računih pa je treba preprečiti, da bi Južna Amerika postala eden najvažnejših virov za uravnovešeno gospodarsko sožitje in napredovanje nekomunističnega sveta.

NAŠIM NAROČNIKOM!

Naše naročnike vlijudno prosimo, da nam sporoče naslove tistih svojih znancev in prijateljev, ki še niso naročeni na naš list, pa bi to radi storili, če bi izvedeli zanj. Vemo da žive naši rojaki po vseh delih Argentine in Južne Amerike, zato smo prepričani, da bo sleherni storil veliko uslugo, če omogoči prejemanje lista tistim, ki bi vsaj po našem listu, če ne morejo drugače, radi pripadali naši slovenski skupnosti!

"Svobodna Slovenija".

El Obispo de San Luis, S. E. Doctor Di Pasquo visitó a los Eslovenos

En los primeros días del mes de Abril el Obispo de San Luis, S. E. Doctor Di Pasquo, hallándose en Buenos Aires, visitó algunas veces a los refugiados eslovenos, llegados en el buque "Santa Cruz". En la iglesia del Santísimo Sacramento en Buenos Aires S. E. Di Pasquo ofició una misa de agradecimiento; participaron al servicio religioso el Director del Hotel de Emigrantes, Sr. Krause; los fiscales de la Sociedad eslovena en Argentina y casi todos los refugiados eslovenos. Durante su sermón S. E. Di Pasquo explicó los sufrimientos del pueblo esloveno, el martirio de los refugiados eslovenos y trazó las perspectivas para su nueva vida en Argentina. Un "Te Deum" concluyó la solemne manifestación religiosa.

Para su visita a la casa de los refugiados eslovenos en Buenos Aires el Comité esloveno organizó en honor de S. E. Di Pasquo un solemne acto. El Presidente de la Sociedad Eslovena, el abogado Doctor Milož Stare en su discurso elogió la obra del Obispo de San Luis y subrayó la eterna gratitud del pueblo esloveno para la ayuda tan larga y desinteresada. S. E. Di Pasquo contestó que todo lo hecho fue realizado por sentimientos de la Caridad cristiana. Durante su audiencia especial ante el Presidente de la Nación, S. E. JUAN DOMINGO PERON, solicitó una solución completa del problema de los refugiados eslovenos.

La visita de S. E. Di Pasquo a los eslovenos permanecerá como un acontecimiento inolvidable y un recuerdo de inmenso agradecimiento para la obra en favor de tantos refugiados.

in se pogledata. Rumen val pod njima je kot moten čas, ki ju vežoč razdvaja, kot da sta na različnih obalah. Kaj lahko vodo, zjamsi?

Zato pa so — razočaranja: čistijo zrak in vodo in oči, da se vidimo na istem valu in se poznamo jasno kot po viharju.

"Santa Cruz" je priplula iz take burje... "Partizanka" s harmoniko zavija v ciklon...

PRIHOD SLOVENCEV

V zadnjem času je prišlo zopet več Slovencev z različnimi ladjami v Argentino. Z ladjo "La Crois" je

16. III. prišlo 13 Slovencev, 19. III. z ladjo "Sestriere" 3, "Laura" 22. III. 9, "Argentina" 26. III. — 5, "Santa Cruz" 29. III. — 517; "Tucuman" 1. aprila — 11, "Griti" 2. aprila 1; "Ravello" 3. IV. — 44 (R.A.F.). Napovedanih je še več ladij, med prvimi "Gerusalem" in "Philippa", katerih vsaka bo pripeljala nekaj Slovencev. V Bagnoliju se pripravlja večji transport za prvo polovico aprila. Kdaj bo odšel in kdaj bo prišel sem, še ni naznanjano. Za mesec april je predvidenih več transportov manjših skupin.

ŠKOF DR. DI PASQUO MED SLOVENCMI

V času, ko je prispela ladja "Santa Cruz" v Buenos Aires, se je tu mudil tudi prevzvišeni škof iz San Luisa Dr. Di Pasquo, velikodušni prijatelj in dobrotnik slovenskih imigrantov. Tudi to priliko je prevzvišeni vladika porabil zato, da je po svoje — to je očetovsko — pozdravil novodošle Slovence.

Že takoj drugi dan jih je obiskal v Imigracijskem hotelu ter se z njimi prijateljsko razgovarjal, predvsem z bogoslovci, katerim je preskrbel nadaljevanje bogoslovskih studij.

1. aprila je daroval — kot zahvalno sv. daritev za Slovence in njihov srečni prihod čez morje — sveto mašo v cerkvi SS. Sacramento v ulici San Martin, katere se je udeležilo vodstvo Imigracijskega hotela z direktorjem g. Krausejem na čelu ter skoraj vsi Slovenci novodošleci z odborniki Društva Slovencev. Med sv. mašo je imel prevzvišeni lep nagovor na temo "vera, upanje, ljubezen", poudarjajoč borbo Slovencev za ohranitev vere med svojim narodom ter njihove velike žrtve in trpljenje; vžigal jim je upanje, da stopajo na zemljo, kjer so ljudje prav tako prežeti živere, in jih bodo sprejeli z veliko ljubeznijo; toda tudi Slovenci naj odpuste svojim sovražnikom, zaradi katerih so morali toliko trpeti doma in v pregnanstvu, da bodo v novi deželi živeli iz ljubezni in da bodo deležni ljubezni. Govor prevzvišenega škofa je prevajal g. Janez Hladnik, ki je še posebej pojasnil argentinskim udeležencem pomen slovesnosti. Na koncu sv. maše je prevzvišeni zapel Te Deum, kateremu je odgovorila vsa cerkev z mogočnim "Tebe Boga hvalimo".

Prevzvišeni g. škof je ponovno obiskal slovenske novodošlece v Hotelu 2. aprila ter se dal večkrat slikati z njimi. Zlasti z bogoslovci in otroki.

Zvečer istega dne pa se je odzval vabilu odbora Društva Slovencev na izredno slavnostno sejo, ki se je udeležil v spremstvu častnega predsednika društva g. Janeza Hladnika in župnika — gospodarja poslopja, v katerem ima društvo prostore, g. Figallo-ja. Ob navzočnosti vseh odbornikov je predsednik odvetnik g. Miloš Stare pozdravil Prevzvišenega v kratkem nagovoru, v katerem je poudaril, da smo Slovenci, kot protikomunistični brezdomci, veseli vsake dobre besede ob prihodu v Argentino, prevzvišeni g. škof pa se je tudi z velikodušnimi dejanji in prav z očetovsko ljubeznijo zavzel za nas in nam utira pot za novo življenje. Pokazal je edinstveni primer, kako se je vživel v bistvo slovenskega naroda kot že po tradiciji izrazito katoliškega, v zadnji dobi pa tako odločnega proti komunistično borbenege, ter je zato ponudil zavetje najprej njegovemu duhovskemu naraščanju, ter mu rešil bogoslovno fakulteto. Potem pa je tudi ponudil prvo streho družinam z mnogimi otroki kot oporo pri prvih korakih k ustvarjanju novih eksistencij. "Vaše ime, Prevzvišeni, bo ostalo zapisano v naših srcih in v naši zgodovini kot enega prvih in največjih dobrotnikov novodošlih Slovencev v Argentini!"

Prevzvišeni se je nato zahvalil za pozdrav, poudarjajoč, da se prava krščanska karitas ne sme javljati samo v besedah, temveč predvsem v dejanjih. Povedal je, kako je prišlo do tega, da se je odločil sprejeti slovensko veliko semenišče. In potem še družine, nudeč jim hišo, ki naj jim nudi prvo pomoč, dokler se ne osamosvoje, na kar naj prepuščajo prostor novim prihajajočim. Svojo veliko naklonjenost je pokazal tudi s tem, da se je v avdijenci pri predsedniku Naroda generalu Peronu zavzel za celotno rešitev slovenskega begunskega vprašanja, zlasti za one reveže, ki čakajo na rešitev v Avstriji in Nemčiji. Pre-

zvzvišeni je ostal v prijaznem pogovoru z odborniki društva še dobro uro.

V soboto 3. aprila se je Prevzvišeni g. škof odpeljal v mesto svoje stolice, kamor je povedel 12 slov. bogoslovcev, 3 duhovnike in nekaj bogoslovskih kandidatov.

Prevzvišenemu g. škofu Dr. Di Pasquo, velikemu dobrotniku Slovencev, želimo Slovenci še mnogo let življenja v duhovno rast njegove škofije, in z upanjem, da bi mu slovenski duhovniki mogli biti pri tem v oporo in pomoč, slovenski imigranti pa v veselje!

KAJ JE NOVEGA V ARGENTINI

Med Španijo in Argentino je bila podpisana nova gospodarska pogodba. Predsednik Gospodarskega sveta Miranda je v posebni izjavi povdaril, da nova pogodba ni le izraz gospodarskih potreb in ni navadna trgovinska pogodba, ampak prevevajo to pogodbo tudi posebna čustva prijateljstva in posebne povezanosti, ki jo čuti Argentina do svoje "domovine - matere" Španije. Pogodba je bila podpisana v slavnostni obliki v vladni palači v navzočnosti generala Perona in najvišjih državnih predstavnikov. — Pogodba določa med drugim, da dobi Argentina v španskem pristanišču Cadizu svobodno zono, ki bo nosila ima po generalu Peronu.

Visoko odlikovanje je v imenu državne oblasti izročil general Peron škofu v Resistenciji za njegovo veliko socialno in kulturno delo v pokrajini Chaco. Škof Nicolas Di Carlo je prejel odlikovanje na posebni slovesnosti v vladni palači v navzočnosti obeh kardinalov Argentine, apostolskega nuncijskega in drugih odličnih osebnosti.

Mezdno gibanje v bančni stroki še ni zaključeno in še vedno grozi ponovna stavka bančnih nameščencev. Vladne oblasti so objavile več pojasnil, ki dokazujejo, da to gibanje ni bilo zgolj strokovno, ampak da je bilo tudi pod vplivom ljudi, ki so hoteli rušiti enotnost argentinskih strokovnih zvez. Vlada je

Načrti za tretjo vojno

V teh mesecih se toliko govori o tretji vojni in v nekaterih predelih (Berlin, Perzija, Trst in Grčija) od časa do časa napetost tako naraste, da se zdi, da bi zadostovalo, da kdo prehitro sproži puško, pa bi že bili v novem meteu. Zato objavljamo danes poročilo o tem, kako se v španski častniški šoli uče o načrtih za tretjo vojno. S tem poučevanjem so v Španiji začeli že v letu 1945, brž ko se je končala druga svetovna vojna. Generali, ki poučujejo na šoli, so postavili datum za izbruh vojne med Rusijo in Ameriko v leto 1970 in bi se po njihovem vojna takole razvijala:

Ruska ofenziva: Sovjetska vojska se bo razlila v vojno s sodelovanjem nemške armade. Najprej bi sovjetska vojska zasedla Severno Afriko in sicer področje od Tripolitanije do Dakarja. To področje bi sovjetska vojska rabila za letalske napade na Združene države. Istočasno bi sovjetske vojske z komun. zavezniki zasedla Skandinavijo, Groenlandijo in Islandijo. Takoj nato bi Rusi vdrli v Združene države čez Alasko in ruske čete iz Groenlandije bi prodirale čez Labrador ter se združile z vojsko ki bi prišla iz Alaske. Istočasno bi se izkreale v Braziliji sovjetske čete, ki bi jih prepeljali tja na letalih iz Senegalije v Afriki. Med tem bi pa v sredini evropskega kontinenta ruske čete prodrle v Francijo, jo zasedle in vrdele v Španijo, kjer bi v Andaluziji ruska ar-

IZ VSEGA SVETA

V Združenih državah je predsednik Truman podpisal Marshallov načrt za pomoč Evropi in je bil za predsednika komisije, ki bo podpora nakazovala, imenovan ameriški industrijalec Hoffman. — Obenem se utrjuje v USA prepričanje, da je možno ohraniti mir samo tedaj, če bo vojna sila USA tako močna, da bo sleherni napadalec (Rusija) vedel, da je napad obsojen na neuspeh in napadalec obsojen na popolno uničenje. — Vojni minister Forestall je ponovno izjavil, da sovjetski atomske bom-

be nimojo in vodilni strokovnjaki za atomsko energijo povdarjajo, da sovjetski sicer vedo za podatke o atomski energiji, toda še dolgo ne bodo imeli industrijskih naprav za proizvodnjo atomske energije. — V Bogoti je ameriški zastopnik predlagal ustanovitev fonda 500 milijonov dolarjev za pomoč južnoameriškim državam, zastopnik Argentine pa je predlagal ustanovitev Medameriške banke s kapitalom 400 milijonov dolarjev za podeljevanje kreditov južnoameriškim državam.

V Evropi se vsa pozornost osredotočuje okoli tistih točk, kjer so "štirje veliki" še obsojeni na skupno sodelovanje in sicer na Berlin in Dunaj. Ker sovjetski ne morejo s svojo "mrzlo vojno" izseljevati niti v Varnostnem svetu Združenih narodov, niti na konferencah štirih zunanjih ministrov, ker so to odložene najbrž za vedno; pritiskajo na zaveznike tam, kjer še morejo in to je v Nemčiji in Avstriji. Iz Berlina hočejo prisiliti zaveznike na umik iz mesta, in isto se sedaj pripravlja v Avstriji. — Potem ko so Sovjeti zaprli železni zastor nad Češkoslovaško, skušajo sedaj svojo strateško obrabno črto izenačiti še v Avstriji in Nemčiji in vključiti v sovjetski komunistični sistem še tiste dele Avstrije in Nemčije, ki so pod sovjetsko okupacijo. — V Italiji bodo v nedeljo 18. aprila volitve in splošno prevladujejo napovedi, da komunistični blok ne bo dobil toliko glasov, kakor se je to predvidevalo pred nekaj tedni (40% glasov). — Finska je podpisala pogodbo s sovjeti v Moskvi, vendar določbe niso iste kakor v pogodbah med sovjeti in balkanskimi sovjetskimi sateliti. Ob podpisu pogodbe s Finsko je celo Stalin poveljeval pomen malih držav in njihovo enakopravnost z velikimi sosedi (kakor da bi svet mogel pozabiti, da je nekaj tednov poprej Češkoslovaška ravno zaradi Stalinovih spletk izgubila svojo neodvisnost in svobodo). — Pri delnih občinskih volitvah v Angliji pa je delavska stranka izgubila precej glasov v korist konservativcev.

V Aziji je težišče vseh spornih zadev še vedno osredotočeno v Perziji, kjer hoče sovjetska vlada doseči oslabljanje vseh ameriških in angleških vplivov. Toda tam, kjer bo verjetno najprej izbruhnil prihodnji konflikt, postopajo sovjetski mnogo bolj zakulisno in previdno kakor pa na pr. na spornih točkah v Evropi in drugod. Spori v Nemčiji in Avstriji ter nemiri v Južni Ameriki so le manevri sovjetskih priprav, ki naj odvrnejo pozornost od glavnega predela: od Perzije in Dardanel. V vsej ruski zgodovini pa je bil (in še bo) ta predel najtrši: ruska vojska se je otresla Napoleona in Hitlerja, ko je branila svojo zahodno mejo proti vdoru iz Evrope, izgubila pa je več vojn na jugu (vojni pohodi carjev proti jugu in izgubljena krimska vojna v letih 1853-56.). Tudi vojske mongolskih kanov so izkrvavele v teh področjih.

OPOZORILO

Našim naročnikom in prijateljem sporočamo, da smo doslej vsem naročnikom razposlali vseh seden števil našega lista in da z današnjo številko prejema jo 8. številko. Ni pa izključeno, da ta ali oni zaradi raznih okolnosti te ali one številke ni prejel. — Vse tiste, ki lista v redu niso prejeli, prosimo, da nam to sporoče, da izvedemo potrebne reklamacije.

TISKOVNI SKLAD

Za tiskovni sklad "Svobodne Slovenije" so darovali: F. M. 2.50; J. A. 5.—; V. F. 4.—; N. N. dolarjev 50.—

Iskrena hvala!

"Svobodna Slovenija".

**PODPIRAJTE
NAŠ LIST!**

